

ELTE Állam és Jogtudományi Kar
Politikatudományi Intézet
Két féléves kurzus

Pál Gábor:
Szövegváltozatok a politikára

A két féléves szeminárium az érdeklődő (II–V. évfolyamos) hallgatók számára teremt lehetőséget a „Politikai tudáselméletek” című előadás keretében bemutatott szerzők írásainak alapos tanulmányozására. A kurzuson a téma szakirodalmából válogató szöveggyűjteményt használjuk, ezt egészíti ki néhány máshol fellelhető munka elemzése. Az első félév tematikája a „főtárgy” tagolását szándékozik követni, tehát a politikai szemantikát és szimbolizációt tanulmányozzuk. A második szemeszter során az érdeklődő hallgatók a retorikai, illetve a kommunikatív-diszkurzív kutatási irányhoz sorolható, jelentősebb szerzők munkáiban mélyülhetnek el. A kurzus a téma szakirodalmából válogató szöveggyűjtemény (Szabó Márton – Kiss Balázs – Boda Zsolt [szerk.]: *Szövegváltozatok a politikára. Nyelv, szimbólum, retorika, diskurzus*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, Universitas, 2000) anyagára épül.

Tematika

I. félév

1. Bevezetés: a szemléletről. Lehetséges értelmezések: a politikai kommunikáció elméleti kérdéseinek vizsgálata (a), a politikai megismerés tudásfeltételeinek elemzése (b), a politika fogalmának, valóságának, hagyományos tárgyköreinek kiterjesztő átértelmezése a beszédközpontúság szempontja alapján (c), posztmodern politikatudomány (d). A szemantikai és szimbolikus kutatási irányokról.
2. Nyelv és hatalom; a nyelv, mint a hatalom eszköze
HAROLD D. LASSWELL: A hatalom nyelve. (Ford. Kiss Balázs.) In *Szöveggyűjtemény*, 11–27. p.
3. A politikai szavak „bizonytalansága”
WALTER DIECKMANN: A politikai szavak tartalma. (Ford. Szabó Márton.) In *Szöveggyűjtemény*, 28–52. p.
4. A politika nyelvének „törékenysége”

PAUL RICOEUR: Politikai nyelv és retorika. (ford. Boda Zsolt). In *Szöveggyűjtemény*, 53–62. p.

5. Hatalmi helyzet és politikai stílus

HAROLD D. LASSWELL: A politikai nyelv stílusa. (Ford. Boda Zsolt.) In *Szöveggyűjtemény*, 63–78. p.

6. A politikai kommunikáció stílusai

WALTER DIECKMANN: A politikai kommunikáció stílusai. (Ford. Szabó Márton). In *Szöveggyűjtemény*, 79–113. p.

7. A politika szimbolikus karaktere

MURRAY EDELMAN: A politika szimbolikus használata. (Ford. Szabó Péter). In *Szöveggyűjtemény*, 179–192. p.

8. Metafora és nyelvi formák a politikában

MURRAY EDELMAN: Metafora és nyelvi formák a politikában. (Ford. Erdei Pálma). In *Szöveggyűjtemény*, 212–231. p.

9. Metafora és politikai tudás

EUGENE F. MILLER: Metafora és politikai tudás. (Ford. Pataki Dóra). In *Szöveggyűjtemény*, 232–258. p.

10. Szimbolikus konfliktusok

SIMON HARRISON: A szimbolikus konfliktus négy típusa. (Ford. Kovács Ágnes). In *Szöveggyűjtemény*, 193–211. p.

11. Ellenségek a politikai diskurzusbán I.

REINHARDT KOSELLECK: Ellenségfogalmak. In Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve*. Budapest: Józseveg Műhely Kiadó, 1998. 12–23. p.

12. Ellenségek a politikai diskurzusbán II.

MURRAY EDELMAN: Politikai ellenségek konstruálása. In Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve*. Budapest: Józseveg Műhely Kiadó, 1998. 88–123. p.

13. Erőszak és nyelv

PAUL RICOEUR: Erőszak és nyelv. In Szabó Márton (szerk.): *Az ellenség neve*. Budapest: Józseveg Műhely Kiadó, 1998. 124–136. p.

II. félév

1. Bevezetés. A retorikai tradíció, a retorikusság különböző értelmezései. A politika mint diskurzus, és a diszkurzív politológia.
2. A retorika „apálya” és „dagálya”
JOHN BENDER – DAVID E. WELLBERY: Retorikusság: a retorika modernkori visszatérése. In *Szöveggyűjtemény*, 289–320. p.
3. A valószínűség és a hihetőség ereje
CHAIM PERELMAN – L. OLBRECHTTYTECKA: A kvázilogikai érvelés. In *Szöveggyűjtemény*, 321–356. p.
4. Identifikáció és a retorika terminusai
KENNETH BURKE: Retorikai identifikáció és retorikai cselekvés. In *Szöveggyűjtemény*, 357–384. p.
5. Rábeszélés és a politikai jelszó
GABRIELLA KLEIN: A politikai jelszó. Megjegyzések a retorika, a pragmatika és a lingvisztika közötti interakcióról. In *Szöveggyűjtemény*, 385–393. p.
6. A politikai diskurzusról
MICHAEL OAKESHOTT: A politikai diskurzus. In Michael Oakeshott: Politikai racionalizmus. Budapest: Új Mandátum Kiadó, 2001. 175–194. p.
7. A diskurzus: korlát vagy esély a politikában?
MICHEL FOUCAULT: Válasz egy kérdésre. A diskurzusról. In *Szöveggyűjtemény*, 423–441. p.
8. Vitathatóság és dekonstrukció
WILLIAM E. CONNOLLY: A diskurzus politikája. In *Szöveggyűjtemény*, 500–524. p.
9. Az uralomtermelő és a leleplező diskurzus
TEUN A. van DIJK: A kritikai diskurzuselemzés elvei. In *Szöveggyűjtemény*, 442–477. p.
10. Civil társadalom és nyilvánosság
GERARD A. HAUSER: Civil társadalom és nyilvánosság. In *Szöveggyűjtemény*, 478–497. p.

11. Az ökológiai diskurzus

KLAUS EDER: A környezetvédelem intézményesülése: az ökológiai diskurzus és a nyilvánosság második átalakulása. In *Szöveggyűjtemény*, 525–546. p.

12. Történetek a közpolitikában és a közpolitika-elemzésben.

THOMAS J. KAPLAN: A közpolitika-elemzés narratív struktúrája. In *Szöveggyűjtemény*, 547–565. p.